

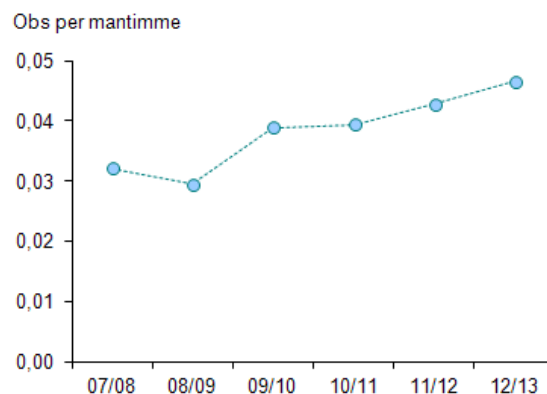
På uppdrag av jägarna i Norra Uppsalaåsen har Svensk Naturförvaltning AB analyserat älgstammens storlek, sammansättning och utveckling i motsvarande område. Älgtätheten senaste vintern beräknades till 9,0 älgar per 1000 ha. Resultatet kan ihop med annan information om områdets älgar fungera som ett underlag i den lokala älgförvaltningen.

FRÅN ÄLGObs TILL ÄLGAR

Flera metoder används för att beskriva älgstammens storlek, sammansättning och utveckling. Varje metod har sina för- och nackdelar men om de används i kombination med varandra får man ett säkrare underlag. Med statistik från avskjutning och älgObs kan man kontinuerligt följa stammens utveckling och få en bild av stammens numerär och den rådande trenden i tillväxten. Regelbundna flyginventeringar kan förstärka säkerheten i beräkningarna av det faktiska antalet älgar.

Resultaten för Norra Uppsalaåsen kommer från en modellberäkning där vi vägt samman uppgifter om hur många älgar av olika kategorier som observerats respektive skjutits. En sådan beräkning förutsätter att det finns data insamlade från en serie av år. I allmänhet blir beräkningarna säkrare ju fler år med data man utnyttjar. I detta fall användes data för de senaste sex åren.

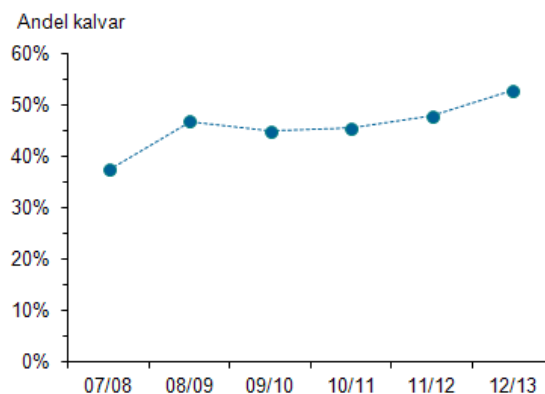
Senaste årets data utgörs av ett större område än tidigare år. Av detta skäl har vi rekonstruerat avskjutningen de första fem åren genom att räknat upp antalet skjutna älgar till senaste årets areal.

Figur 1. Obs per mantimme enligt ÄlgObs för Norra Uppsalaåsen.

ÄLGObs OCH AVSKJUTNING

- Antalet mantimmar i ÄlgObsen har varierat mellan 11906 och 14261 timmar per år under perioden. Förändringar i antalet mantimmar kan vittna om att data i rapporteringen inte återspeglar vad som händer i stammen på ett korrekt sätt. Antalet observerade älgar per mantimme har ökat över perioden (figur 1).
- Nästan 6 av 10 skjutna vuxna älgar som skjutits har varit en tjur (56%). Mellan år har dock andelen varierat; något år har antalet skjutna kor överstigit antalet skjutna tjurar.
- Andelen kalv av alla skjutna älgar har i genomsnitt varit 46% men trenden har varit ökande sedan 2007/2008 (figur 2).

Figur 2. Andel kalv av total avskjutning i Norra Uppsalaåsen.

STAMMENS UTVECKLING

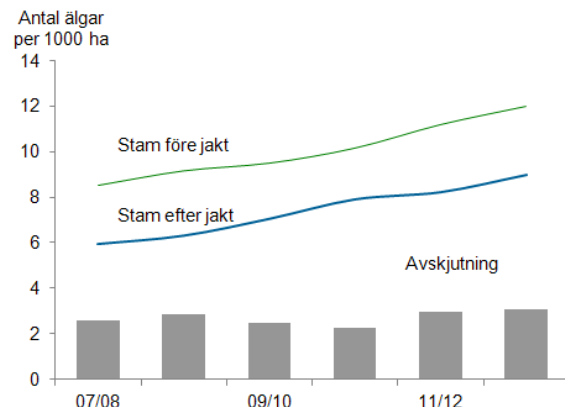
- I modellberäkningen har antalet älgar beräknats utifrån en areal på 54 822 ha.
- Älgstammens täthet vintern 2012/2013 beräknades till 9,0 älgar per 1000 ha (tabell 1). Trenden är att stammen är på väg uppåt (figur 3).
- Fördelningen av älgar i vinterstammen 2012/2013 beräknades till: 26% tjurar, 49% kor samt 25% kalvar (figur 4). Med andra ord var drygt var tredje vuxen älg en tjur (tabell 1). Djurslagsfördelningen baseras på Älg-obsens data. Möjligtvis kan observerbarheten variera både mellan områden och mellan älgkategorier. Konsekvensen kan i så fall bland annat innebära att andelen tjur bland vuxna över- eller underskattas.
- Ett större jaktuttag i form av kalv (figur 2) har inneburit att andelen kalv efter jakt minskat över åren (figur 5).
- Antalet kalvar per ko före jakten 2012/2013 beräknades till 0,76 vilket var högre än medelvärdet för hela perioden (0,73). Högre reproduktionstal ihop med en ökad andel kalv i avskjutningen (figur 3) är den mest troliga orsaken till en uppgången av antal älgar i stammen.
- Sommarstammen innehåller mycket älgar. Detta kan sannolikt bidra till lokalt, hårt betestryck och åtföljande skador på skog och grödor.
- I den fortsatta förvaltningen rekommenderas att ge noga akt på förändringar i t ex kalvvikter och kornas kalvproduktion.

Tabell 1. Älgstammen i Norra Uppsalaåsen 2012/2013

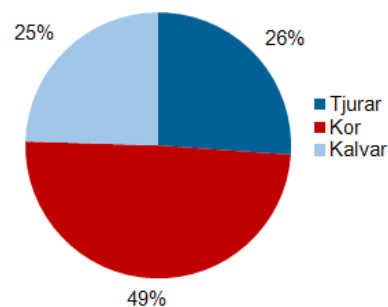
	Före jakt	Efter jakt
Antal älgar	658	491
Älgar per 1000 ha	12,0	9,0
Tjurar	174	128
Kor	275	242
Kalvar	208	120
Kalv per ko	0,76	0,50
Könskvot	39%	35%

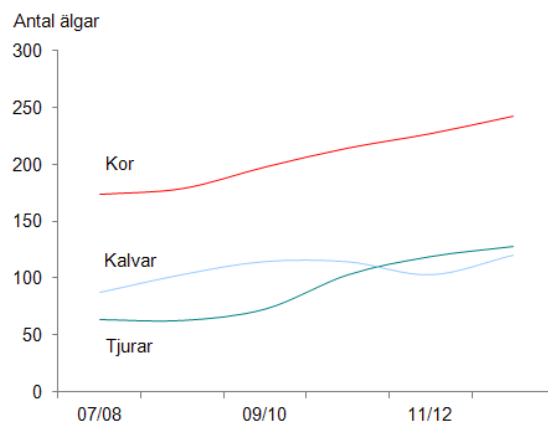
Foto: Martin Wallgård

Figur 3. Älgtäthet före och efter jakt i området (grön respektive blå linje) samt avskjutning (grå staplar).

Figur 4. Fördelning av djurslag i stammen efter jakt 2012/2013.

Figur 5. Antal kor, kalvar respektive tjurar i stammen efter jakt.